

Egykoru ujságtudósítás Krúdy Gyula haláláról

Rendőr áll a csendes óbudai utca, a Templom-utca 15. számú ház bezárt kapuja előtt. A rendőr a tisztí orvost várja. Az utcában már mindenki tudja a gyászírt, hogy az ismerős szomszéd, Krúdy Gyula ma reggel meghalt.

— Ismertem szegény író urat — mondja a fiatal rendőrposzt is. — És sajnálom...

Ijedtarcu rokonok és ismerősök jönnek. Végül feketeruhás, kisírtszemű, zokogószavu asszony kinyitja a kaput: Krúdy Gyula özvegye.

Fent a budai hegyek tavaszi díszbe borulva, tavassz a kis ház udvara is és bent hálószobájában holtan fekszik a nagy magyar író.

Hirtelen érte utól a halál. Kezelőorvosa, dr. Boér Kálmán szerint szívszélhűdés ölte meg.

Hálószobája széles sárgaréz ágyán nyitott szemmel fekszik Krúdy Gyula. Hálóingje fölött viselt barna szvetter, derékig magára Muzva takarója.

Ma reggel hét óra tájban még hallották hozzátartozói, hogy fent van. Nem merték zavarni pihenését, hiszen tegnap este azt mondotta lenyugvása előtt, hogy ma reggel tíz órakor keltsék. Az orvosi megállapítás szerint Krúdy Gyula nyolc óra tájban már ébren volt és ekkor érte a szívszélhűdés.

Csendes, pihent az arca, de két nagy barna, álmodozó szeme csodálkozással néz bele a szobába! Mintha kérdezné, amit valószínűleg utolsó percében kérdezett is:

— Mi ez, szívem? Meg akarsz állni?...

A csodálkozó szemek elárulják, hogy Krúdy Gyula nagy csodálkozással fogadta ma reggel a szobájába lépő hivatlan Halált.

Felesége a kéréshez híven délelőtt háromnegyed tizkor bekopogott ura hálószobájába. Választ nem kapott, benyitott és ott találta holtan férjét.

Krúdy Gyula jobbkeze nyugodtan pihen oldala mellett, balkeze a barna szvetteren a szive tájékán.

Az éjjeliszekrényen leégett gyertyaszál. Tegnap este tíz órakor még ébren volt. Ott az utolsó könyv, amit olvasgatott. A hamutálcán az utolsó cigarettavégek. Megkezdett cigarettásdoboz és egy doboz gyufa. Az üvegflóban orvosság. Az ágy mellett, lent a padlón, üres ásványvizes üveg.

Két nap óta gyengének érezte magát Krúdy Gyula.

Heves gyomorhurut kinezta. De azért a tegnapi egész napját is a városban töltötte. Tegnap este azt mondotta feleségének, hogy ma elmegy a kultuszminisztériumba, onnan fel a miniszterelnökségre, hogy valami pénzre tegyen szert. Kellett, nagyon kellett volna a pénz, hiszen hetek óta kikapcsolva már a villany is Krúdyék lakásában.

A rézágy lábánál álló fotólyre odadobva egy szürke selvemnyakkendő és a tegnap-utóljára levetett ruhadarabok. Kint az ebédlő asztalára készítve a reggeli: egy csésze kakaó, vajaszsemlyével.

A kezelőorvos megrendülten áll az ágy mellett és azt mondja, hogy Krúdy Gyula hirtelen halála nyolc és kilenc óra között következhetett be.

A halálba meredt arcvonásai is elárulják, hogy semmit nem szenvedett. Rázza a kegyetlen zokogás Krúdy feleségét s kéri az egyik ismerőst, szaladnának át az iskolába és jelentenék az igazgatónak, hogy mi miatt nem mehet el ő most a tanítótestületi konferenciájára. És mondja, hogy értesíteni kellene a gyerekeket is, Ilonkát, Micit, Gyulát és szaladjon el valaki az iskolába, a kis Zsuzsikáért, Krúdy Gyula élete öröméért, a kis kedvencért, akivel még tegnap este is

mosolyogva játszadozott édesapja.

Ötvenöt éves korában halt meg váratlanul Krúdy Gyula. A magas, impozáns megjelenésű férfit az utolsó esztendőkhöz nehéz küzdelmei nagyon megtörték. Tartása meghajlott, teste is, kedve is megfogyatkozott. Már évek óta panaszkodott, hogy érzelmeszedés kinezza.

De azért tele volt tervekkel, alkotásvágyal. Az utóbbi időben került régi ismerőssei is és magába bukva üldögélt órákon keresztül csendes mulatságai kedvenc asztalánál. Mindig álmodozott. Pohár bor és cigarettafüst mellett álmodta regényeit, novelláit, Mikszáth nyomdokain kezdve író pályáját.

Rendkívül termékeny író volt. A nyírvideki és felföldi élet melegsivű melankólikus írója, aki amikor megírta Szindbád utazása című munkáját, egyszerre előkelő helyet foglalt el a magyar irodalomban. A féligmult idők vidéki és budapesti magyar alakjainak volt az írója, apró falusi uraké, akik különcködve éltek a maguk életét.

De írója volt a romantikus nőknek, a régi gavalléroknek, érzelmes kalandoroknak, színészeknek és egyéb, a polgári életen kívül élő alakoknak. Témái valóságból és a képzeletből születtek.

A Vörös postakocsi-t, A vig ember bus meséi-t, Az álmos hőse-t, A podolini kíséret-et, a Pajkos Gaálék-at, a Nyíri csend-et, a Hétszilvafá-t, a Betyár álmá-t, Szindbád ifjúságá-t és utazásai-t, a Hét bagoly-t, a Tegnapi ködlovagjai-t, stb. most már nem fogja újabb Krúdy-kötet követni.

Egy májusi reggelen, amikor hol beborult, hol kiderült, hagyta itt Krúdy Gyula az életet.